

บันทึก

เรื่อง การคุ้มครองเครื่องหมายหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งมีความหมายถึงสยามรัฐ
หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม และการคุ้มครองเพลงชาติ
หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี

คณะรัฐมนตรี ลงมติเห็นชอบด้วยหลักการเรื่องการคุ้มครองเครื่องหมายแห่งรัฐ
ต่อการกระทำอันหยาบหยาบ ฯลฯ ดังที่ปรากฏในบันทึกของคณะกรรมการกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๗
สิงหาคม ๒๕๓๙ จึงได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีการ่างกฎหมายขึ้นตามหลักการในบันทึกนั้น
ในการร่างกฎหมายนี้ให้พิจารณาว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา หรือควรตราเป็น
พระราชบัญญัติขึ้นฉบับหนึ่งต่างหาก

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมาย ชุดที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้
แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

โดยที่ได้มีบทกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญามาแล้วหลายฉบับ
ฉะนั้น เมื่อจะตราบทกฎหมายซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายลักษณะอาญาขึ้น ก็ไม่ควรจะ
ดำเนินการให้ต่างไปจากนโยบายที่ได้เคยปฏิบัติมา นอกจากนั้นในระหว่างนี้ก็ได้มีการพิจารณา
เพื่อชำระสะสางกฎหมายลักษณะอาญาอยู่แล้ว ซึ่งจะได้รวบรวมบทกฎหมายต่างๆ ที่แก้ไข
กฎหมายลักษณะอาญามาไว้ ณ ที่เดียวกัน ซึ่งคงจะรวมบทบัญญัติในกฎหมายที่กำลังพิจารณาอยู่
นี้ด้วย ในต่างประเทศกฎหมายว่าด้วยเรื่องทำนองนี้ ก็ได้บัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของ
เขาเหมือนกัน

อาศัยเหตุนี้ กรรมการร่างกฎหมายจึงเห็นควรออกเป็นพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมาทำยบันทึกนี้แล้ว แต่จะควร
บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญาตอนใดนั้น กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าควรจะเป็น
มาตรา ๑๐๔ ทวิ กล่าวคือ บัญญัติไว้ในหมวดที่ว่าด้วย "ความผิดฐานขบถภายในราชอาณาจักร"
เพราะการกระทำด้วยประการใดๆ โดยเจตนาดูหมิ่นต่อเครื่องหมายแห่งรัฐซึ่งร่างพระราชบัญญัติ
ใหม่นี้บัญญัติว่าเป็นความผิดนั้นเป็นการกระทำอันอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายต่อความสงบ
เรียบร้อยของประชาชนได้

ส่วนปัญหาเรื่องความคุ้มครองเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี โดยที่มีผู้ใช้
ในทางอันไม่สมควร ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตามหนังสือกรม
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ ฎ.๕๒๒๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ นั้น กรรมการร่าง
กฎหมายเห็นว่า ควรบัญญัติการคุ้มครองเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีไว้ในมาตรา ๑๐๔
ทวินั้นด้วย เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับเครื่องหมายหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งมีความหมายถึง
สยามรัฐ หรือรัฐธรรมนูญ อนึ่ง การที่จะบัญญัติลงไว้ให้ชัดเจนว่าการใช้เพลงโดยอาการเช่นใดจึง
จะถือว่าเป็นการใช้ในทางอันไม่สมควรมานั้น เป็นการยาก จึงควรจะต้องเอาเจตนาราย (คือเจตนาดู

หมิ่น) เป็นข้อสำคัญ ทั้งนี้ศาลย่อมวินิจฉัยโดยพิจารณาถึงพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป การที่จะบัญญัติโดยจำกัดให้ใช้เพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมีแต่เฉพาะในทางราชการย่อมจะทำให้ประชาชนไม่รู้จัก และไม่แพร่หลายในหมู่ประชาชน นอกจากนี้ยังแลไม่เห็นว่าจะห้ามการใช้เพลงซึ่งผู้ใช้อย่างไม่ได้แสดงเจตนาลบหลู่ ในประเทศอื่นๆ ก็หาได้มีการห้ามเช่นนี้ไม่

อนึ่ง กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาปัญหาที่คณะรัฐมนตรีส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาโดยหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ ฎ.๖๖๗๐/๒๔๗๙ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๗๙ เรื่องการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีแบบสังเขปตามโรงมหรสพแล้ว กรรมการร่างกฎหมายได้รู้สึกถึงเหตุที่แจ้งมานั้นแล้วแต่มีความเห็นว่า การบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีแบบพิศดารนั้นจะถือว่าเป็นการกระทำความผิดอาญาไม่ได้ ไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะถือว่าเป็นความผิดอาญาเลย เพราะขาดเจตนาร้าย กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า เพียงแต่จะให้เจ้าของโรงมหรสพบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีแบบสังเขปนั้น เป็นเรื่องอยู่ในวงการของเจ้าหน้าที่ปกครองไม่ใช่เป็นเรื่องที่ควรที่จะออกกฎหมายลงโทษทางอาญา เพราะเจ้าหน้าที่ปกครองย่อมมีทางที่จะสั่งเจ้าของโรงมหรสพให้กระทำตามความประสงค์ได้ เพราะเจ้าของโรงมหรสพย่อมมีหน้าที่ในเรื่องอื่นๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามความประสงค์ของเจ้าหน้าที่และคอยเอาใจเจ้าหน้าที่เพราะระวางประโยชน์ได้เสียของตน

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค

(นายเดือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา